

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម

វេទិកាកសិករថ្នាក់ជាតិលើកទី ១១

“ធ្វើការក្នុងភាពជាដៃគូក្នុងការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពបណ្តុំ
របស់កសិករខ្នាតតូចទៅនឹងបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ដើម្បីឆ្លើយតបតម្រូវការទីផ្សារកសិផល”

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៣

យើងទាំងអស់គ្នាតំណាងឱ្យកសិករខ្នាតតូច និងមធ្យម សហគមន៍កសិកម្មមកពី ១៨ ខេត្ត/ក្រុង រួមមាន ភ្នំពេញ បន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង ពោធិ៍សាត់ កំពង់ឆ្នាំង សៀមរាប ព្រះវិហារ កំពង់ធំ ត្បូងឃ្មុំ កំពង់ចាម ក្រចេះ ព្រៃវែង ស្វាយរៀង កណ្តាល តាកែវ កំពត កំពង់ស្ពឺ កោះកុង និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលធ្វើការលើវិស័យកសិកម្ម សូមគោរពដាក់ជូននូវសេចក្តីថ្លែងការណ៍ រួមដែលជាលទ្ធផលនៃកិច្ចពិភាក្សាក្នុងវេទិកាកសិករថ្នាក់ជាតិលើកទី១១ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅ កាលពីថ្ងៃទី១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២២ ក្រោមប្រធានបទ៖ ធ្វើការក្នុងភាពជាដៃគូក្នុងការលើកកម្ពស់ សមត្ថភាពបន្ស៊ាំរបស់កសិករខ្នាតតូចទៅនឹងបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុដើម្បីឆ្លើយតបតម្រូវការ ទីផ្សារកសិផល ។

វេទិកានេះ មានអ្នកចូលរួមសរុបចំនួន ១៧៧នាក់ (ស្ត្រី ៦៣នាក់) មកពីតំណាងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធរួមមាន តំណាងរាជរដ្ឋាភិបាល តំណាងកសិករខ្នាតតូច និងមធ្យម សហគមន៍កសិកម្ម វិស័យឯកជន ធនាគារ និង មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ អង្គការសង្គមស៊ីវិលជាតិ និងអន្តរជាតិ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា។ វេទិកានេះរៀបចំឡើងក្នុងគោលបំណង៖ ទី១)ពិនិត្យមើលវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តនូវអនុសាសន៍ ដែល បានលើកឡើង នៅក្នុងវេទិកាកសិករថ្នាក់ជាតិលើកទី១០ ទី២)ជំរុញឲ្យមានគំរូកសិករកិច្ចប្រកបដោយការ ទទួលខុសត្រូវ ដែលគាំទ្រដល់ការពង្រឹងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រី និងភាពធនទៅនឹង អាកាសធាតុ នៅកម្ពុជា និងទី៣)ផ្តល់ឱកាសដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធដើម្បីពិភាក្សា កំណត់នូវទិសដៅអាទិភាព និងធ្វើការក្នុងភាពជាដៃ គូសម្រាប់ជួយគាំទ្រដល់កសិករខ្នាតតូចក្នុងការបន្ស៊ាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអោយកាន់តែប្រសើរ ឡើងដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដែលពួកគាត់កំពុងជួបប្រទះក្នុងវិស័យកសិកម្មនៅកម្ពុជា។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ចែកចេញជាបីផ្នែកជំរុំរួមមាន៖ សមិទ្ធផលដែលសម្រេចបានដោយភាគីពាក់ព័ន្ធទាំង អស់ បញ្ហាប្រឈម និងអនុសាសន៍ ដាក់ជូនរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីពិនិត្យ ពិចារណាដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការអនុវត្តរបស់ខ្លួន ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមរបស់កសិករខ្នាត តូច និងមធ្យម។

សមិទ្ធផល

1. ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងវិបត្តិកូវីដ១៩ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវកម្មវិធីហិរញ្ញប្បទានពិសេស ដែលមានទឹកប្រាក់រហូតដល់ ១០០លានដុល្លារ គិតត្រឹមឆ្នាំ ២០២២ តាមរយៈធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម។ ចំពោះឥណទានរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម គឺ ៖ ១) មានអត្រាការប្រាក់ ទាប ២) មិនដាក់ពិន័យអ្នកកម្ចីដែលបានបង់យឺតយ៉ាវ ដោយមានដំណោះស្រាយដែលអាចទទួលយក បានពីភាគីទាំងសងខាង។ ធនាគារក៏មានគោលបំណងផ្សារភ្ជាប់ទីផ្សារជូនកសិករដូចជា ក្រុមអ្នកដាំ បន្លែ និងក្រុមអ្នកចែកចាយបន្លែ។ យុទ្ធសាស្ត្ររបស់ធនាគារ គឺជួយសម្រួលដល់អ្នកខ្ចី តាមរយៈកិច្ច សន្យាដែលធ្វើឡើងដោយពាក្យរួមមាន សហគមន៍កសិកម្ម ក្រុមហ៊ុនទិញ (រោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ) និង ធនាគារ ។ ដោយបានទទួលការឯកភាពពីរាជរដ្ឋាភិបាល អត្រាការប្រាក់របស់ធនាគារនៅឆ្នាំ ២០២២ គឺចាប់ពី ៧% ក្នុង១ឆ្នាំ ទៅតាម ប្រភេទនិង ទំហំនៃកម្ចី ។ ក្រៅពីធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានធ្វើអន្តរាគមន៍ដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ និងសម្របសម្រួលជាមួយវិស័យ ឯកជន និងធនាគារឯកជន ដើម្បីជួយសហគមន៍កសិករក្នុងបញ្ហាកម្ចី និងសំណង់ប្រាក់។
2. តាមរយៈគម្រោងជំរុញទីផ្សារសម្រាប់កសិកម្មខ្នាតតូច (AIMS) កសិករមានទីផ្សារក្នុងមូលដ្ឋាន ឬនៅ តាមទីក្រុងនានា រៀងរាល់ចុងសប្តាហ៍ ដែលបង្កលទ្ធភាពអោយ កសិករអាចយកកសិផលទៅលក់បាន ងាយស្រួលជាងពេលមុន។ មកដល់ពេលនេះ ទីផ្សារសហគមន៍មាននៅក្នុងខេត្តចំនួន១៨រួចហើយ។ ក្រៅ ពីនោះ កសិករក៏អាចទទួលបានប្រាក់កម្ចីមកពីកម្មវិធីរបស់ពួកគាត់ក្នុងទំហំសាច់ប្រាក់ប្រមាណ ១៥០០ដុល្លារ រយៈពេល២ឆ្នាំក្នុងមួយគ្រួសារ។
3. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា បានបន្តបញ្ជុះថ្លៃអគ្គិសនីសម្រាប់ ការប្រើប្រាស់ក្នុងវិស័យ កសិកម្ម តាមរយៈការដាក់ចេញនូវគោលការណ៍ និងនីតិវិធីនៃការអនុវត្តន៍ អត្រាថ្លៃអនុគ្រោះពិសេស ៤៨០រៀល ក្នុង១គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង សម្រាប់ការប្រើ ពេលយប់ គ្រប់ប្រភេទក្នុងវិស័យកសិកម្មក្នុងតំបន់ ផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី ដែលទទួលប្រកាស ពីបណ្តាញជាតិ។
4. រាជរដ្ឋាភិបាល បានសម្រេចចេញច្បាប់បង្កើតសមាគមកសិកម្មនៅឆ្នាំ ២០១៣ ។
5. ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម បានបន្តបង្កើនចំនួនប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្ររហូតដល់៣០០ប្រព័ន្ធ ដើម្បីឲ្យ បានសមស្របទៅតាមផ្ទៃដីកសិកម្មដែលកើនឡើងប្រមាណ ៣លានហិកតា គិតត្រឹមឆ្នាំ ២០២២។

- 6. ក្រសួងកិច្ចការនារី បានធ្វើកិច្ចការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ តាមរយៈផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ “នារីរតនៈ” ដែលផ្តល់ឱកាសជូនស្ត្រី និងបុរសសហការគ្នាក្នុងការងារកសិកម្ម ពិសេសស្ត្រីទទួលបានសិទ្ធិកាន់តែច្រើនឡើង ក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តក្នុងគ្រួសារ ។ ទន្ទឹមនេះដែរ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏មានយុទ្ធសាស្ត្រលើកកម្ពស់ និងបង្កើនចំនួនស្ត្រីក្នុងជួរថ្នាក់ដឹកនាំ ដែលបច្ចុប្បន្នមាន២០% ជាស្ត្រីក្នុងជួរថ្នាក់ដឹកនាំរបស់រដ្ឋ។
- 7. ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បន្តកសាង និងអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ ពិសេស ការកសាងផ្លូវតាមជនបទ ដែលជួយសម្រួលដល់ការដឹកជញ្ជូនសម្ភារៈកសិកម្ម និងកសិផលទៅតាមទិសដៅនានា ជាងនេះទៅទៀត តាមរយៈមន្ទីរអភិវឌ្ឍន៍ជនបទខេត្តបានបង្កើត«គម្រោងសម្បត្តិ» ដើម្បីជួយសម្រួលក្នុងការកសាងផ្លូវក្នុងសហគមន៍ ដែលផលិតដំណាំកសិកម្ម ស្របតាមការចុះសិក្សារបស់គម្រោង។ ទន្ទឹមនោះដែរ ក៏មានផ្តល់អណ្តូងទឹក កិច្ចការអនាម័យតាមគ្រួសារនិងការពង្រឹង និងបណ្តុះបណ្តាលសហគមន៍ជនបទឲ្យមានសមត្ថភាពកាន់តែខ្ពស់ឡើងក្នុងការគ្រប់ការងារកសិកម្មដូចជាសមត្ថភាពបន្តទៅនឹងការប្រែប្រួលសមាសធាតុជាដើម។ ក្នុងនោះដែរ ផ្លូវតាមជនបទបាននិងកំពុងទទួលផលប៉ះពាល់ជាច្រើនពីឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការបង្កើនគុណភាពផ្លូវស្របតាមលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ និងទីតាំងភូមិសាស្ត្រគឺជាការចាំបាច់។ ខ. ផ្លូវបេតុងដែលអាចធន់នឹងការលិចទឹកជាប្រចាំនៅរដូវវស្សា។ ទម្រង់ផ្លូវដែលបត់បែនតាមស្ថានភាពទឹកលិច ដូចជាត្រូវកសាងផ្លូវ “បង្ហើរទឹក” ក្នុងតំបន់ទំនាបៗ ដើម្បីឲ្យទឹកហូរខាងលើផ្លូវជាដើម។

បញ្ហាប្រឈម

ដោយឈរលើពាក្យស្លោក “ទឹក ទុន ទីផ្សារ” ការពង្រីកបរិមាណ គុណភាព និងសោកណ្តាភាពកសិករកសិករ កសិករបាននឹងកំពុងជួបប្រទះបញ្ហានានាដូចខាងក្រោម៖

- 1. ប្រភពទឹក និងបរិមាណទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការងារកសិកម្មនៅតែជាបញ្ហាចោទចំពោះកសិករ ។
- 2. ធាតុចូលកសិកម្មដូចជា ពូជស្រូវ ពូជដំណាំ ដី និងប្រេងឥន្ធនៈជាដើម នៅតែមានតម្លៃខ្ពស់ រួមទាំងអត្រាការប្រាក់ខ្ពស់ ដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ប្រាក់ចំណូល និងមិនអាចប្រកួតប្រជែងតម្លៃផលិតផលកសិកម្មលើទីផ្សារបាន ជាពិសេសកសិផលនាំចូលពីប្រទេសជិតខាង។
- 3. សមត្ថភាពកសិករក្នុងការអនុវត្តន៍បច្ចេកទេសកសិកម្មនៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ មិនអាចបំពេញសេចក្តីត្រូវការទីផ្សារក្នុងប្រទេសនៅឡើយទេ។

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម៖ វេទិកាកសិករថ្នាក់ជាតិលើកទី ១១ “ធ្វើការក្នុងភាពជាដៃគូក្នុងការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពបណ្តុះបណ្តាលរបស់កសិករខ្នាតតូចទៅនឹងបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុដើម្បីឆ្លើយតបតម្រូវការទីផ្សារកសិករ”

- 4. ដោយសារចំណេះដឹង និងសមត្ថភាពស្រ្តីនៅតែមានចំណែកទាបក្នុងការសម្រេចចិត្ត និងចាត់ចែងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ បើទោះជាមានសកម្មភាពគម្រោងនានាជួយលើកកម្ពស់តួនាទីរបស់ស្រ្តីខ្លះៗហើយក៏ដោយ។
- 5. កសិករ បាននិងកំពុងជួបប្រទះបញ្ហាក្នុងការផលិតពូជស្រូវសុទ្ធ ដោយសារមានការបន្ធូរបន្ថយចាយពូជមិនសុទ្ធក្នុងទីផ្សារនាំអោយប៉ះពាល់ដល់អ្នកផលិតពូជល្អ។
- 6. ការយល់ដឹងអំពីកត្តាអាកាសធាតុ និងទំនាក់ទំនងរវាងអាកាសធាតុ និងសកម្មភាពកសិកម្ម និងការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងដី នៅមានកម្រិតទាប។

សំណូមពរ និងអនុសាសន៍

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

- 1. គួរបន្តបង្កើនកញ្ចប់ថវិកាទៅថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមរយៈមន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទក្នុងការគាំទ្រ កសិករខ្នាតតូច និងមធ្យមទៅដល់សហគមន៍កសិកម្ម។
- 2. គួរបង្កើនវេទិកាសន្ទនាគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិ ដែលបង្កលទ្ធភាពឲ្យកសិករបានជួបប្រាស្រ័យទាក់ទង ផ្ទាល់ជាមួយស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មាន បញ្ហាប្រឈមនានា ព្រមទាំងស្វែងរកដំណោះស្រាយសមស្រប។
- 3. ជំរុញការវិនិយោគការផលិតធាតុចូលកសិកម្មក្នុងស្រុកដូចជាជីសរីរាង្គ ថ្នាំកសិកម្ម សម្ភារៈកសិកម្មដែលមានគុណភាព និងតម្លៃប្រកួតប្រជែង។
- 4. ពង្រឹងសមត្ថភាពដល់សហគមន៍កសិកម្មលើជំនាញសំខាន់ៗដូចជា៖ ១)ការកែច្នៃ និងវេចខ្ចប់ផលិតផលកសិកម្ម ជាពិសេសការគាំទ្រនិងផ្តល់សម្ភារៈសម្រាប់កែច្នៃដល់កសិករខ្នាតតូច និងមធ្យមទៅតាមសហគមន៍កសិកម្ម និង២)ការចាត់ចែង គ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ទឹក។
- 5. គាំទ្របច្ចេកទេសកសិកម្ម ការផលិតពូជ និងការអនុវត្តស្តង់ដារកសិផល។
- 6. គាំទ្រនូវការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេសថ្មីៗ ជ្រើសរើសកសិកម្មដែលសម ស្របទៅនឹងស្ថានភាពអាកាសធាតុ និងផ្តល់ព័ត៌មានព្យាករណ៍អាកាសធាតុសម្រាប់ផ្នែកកសិកម្ម និងធនធានទឹក។
- 7. ពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យ និងតាមដានដើម្បីធានាគុណភាពផលិតផលកសិកម្ម។
- 8. បង្កើនខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្មដូចជា ការផលិត កែច្នៃ និងវេចខ្ចប់ ជាពិសេសការជំរុញកសិធុរកិច្ច។
- 9. បង្កើនទីផ្សារលក់ផលិតផលសហគមន៍ឲ្យបានយ៉ាងតិចចំនួន១ ក្នុង១ខេត្ត។

- 10. ជំរុញ និងពង្រឹងការអនុវត្តផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យាអោយកាន់តែទូលំទូលាយ។
- 11. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា និងចែករំលែកសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ព្រមទាំងផ្តល់ឱកាសដល់អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសហគមន៍កសិកម្ម អោយបានចូលរួមផ្តល់ធាតុចូលក្នុងដំណើរការតាក់តែងច្បាប់។
- 12. គាំទ្រផលិតផលរបស់កសិករតាមរយៈការផ្តល់លិខិតទទួលស្គាល់ប្រភេទស្រូវ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការលក់ចេញទៅអោយក្រុមហ៊ុនទទួលទិញ។ ទន្ទឹមគ្នានេះ ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធគួររង្កើនប្រសិទ្ធភាពយន្តការផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យារវាងកសិករ និងក្រុមហ៊ុនវិនិយោគលើវិស័យស្រូវអង្ករជាដើម។
- 13. គាំទ្រការពង្រឹងអំណាចសេដ្ឋកិច្ចស្ត្រី ក្នុងខ្សែប្រាក់តម្លៃកសិកម្ម ជាពិសេសរាល់ ការអនុវត្តគម្រោងជាមួយដៃគូពាក់ព័ន្ធ។

ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម

គួររួមចំណែកស្តារប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងអភិវឌ្ឍន៍អាង ទឹកធំៗ ដើម្បីរក្សាទឹកទុកសំរាប់ការប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ និងសំរាប់ការធ្វើកសិកម្ម។

ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

គួរជំរុញការកសាងស្ថាបនាផ្លូវជនបទដែលធន់ទៅនឹងអាកាសធាតុ ដើម្បីតភ្ជាប់ កសិផលទៅដល់ទីផ្សារ និងជួយកាត់បន្ថយការចំណាយលើថ្ងៃដឹកជញ្ជូន។

ធនាគារ គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ

- 1. គ្រឹះស្ថានធនាគារ និងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុគួរផ្តល់អត្រាការប្រាក់សមស្របសម្រាប់កម្ចីកសិកម្មដល់កសិករ សម្រួលបែបបទរដ្ឋបាល នីតិវិធី និងបន្ថយបន្ថយ លក្ខខណ្ឌក្នុងការស្នើសុំកម្ចី ក៏ដូចជាទ្រព្យធានាជាដើម។ ខ. ប្រើត្រឹមតែកិច្ចព្រមព្រៀងកសិកម្ម ឬកិច្ចសន្យាកសិកម្ម។ ព្រមជាមួយនេះដែរ គួរផ្តល់អ្នកជំនាញ ប្រឹក្សាផ្នែកកសិកម្ម ដើម្បីជួយកាត់បន្ថយហានិភ័យផ្សេងៗ។
- 2. ចំពោះលក្ខខណ្ឌសង់ត្រឡប់វិញ គ្រឹះស្ថានធនាគារ និងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ គួររង្កើតអោយមាននូវជម្រើសច្រើន ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពអោយកសិករអាចសង់ត្រឡប់វិញ និងផ្តល់ការអនុគ្រោះនៅពេលមានប្រធានស័កកើតឡើងជាដើម។

- 3. ក្រុមហ៊ុនឯកជនគួរបង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយសហគមន៍កសិកម្ម ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តពាក់កណ្តាលកែច្នៃដែលអាចជួយជំរុញចំណូលនៅតាមសហគមន៍បន្ថែមពីលើចំណូលពីការផលិត។
- 4. ក្រុមហ៊ុនឯកជនគួរផ្តល់ទុនមុន ៣០% ដល់កសិករ ឬសហគមន៍កសិកម្មអំឡុងពេលប្រមូលទិញផលិតផលកសិកម្ម ដើម្បីអោយគាត់មានលទ្ធភាពក្នុងការប្រមូលទិញពីសមាជិកសហគមន៍។
- 5. ក្រុមហ៊ុនឯកជនគួរតែបង្កើនការវិនិយោគលើការកែច្នៃកសិផលរបស់កសិករ។
- 6. ក្រុមហ៊ុនឯកជន គួរមានភាពស្មោះត្រង់ជាមួយកសិករ ក្នុងការអនុវត្តកិច្ចសន្យា ផលិតកម្មកសិកម្ម។

កសិករខ្នាតតូច-មធ្យម និងសហគមន៍កសិកម្ម

- 1. កសិករគួរប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិ ជំនួសជីគីមី ដើម្បីរក្សាគុណភាពដី។ ប្រព័ន្ធដំណាក់ទឹក ក៏ជួយរក្សាគុណភាពដីដែរ ។ ទន្ទឹមនេះ ក៏គួរធ្វើកសិកម្មដំណាំឆ្លាស់ ដោយប្តូរប្រភេទដំណាំតាមរដូវ និងឆ្លាស់ដំណាំគ្នាតាមរង្វង់ដំណាំ។
- 2. កសិករគួរប្រើប្រាស់ពូជដំណាំ ដែលមានគុណភាពល្អ ជាពិសេសពូជដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសត្វល្អិតចង្រៃ។
- 3. កសិករគួរអនុវត្តន៍តាមគោលការណ៍ស្តង់ដារនៃការអនុវត្តកសិកម្មល្អ (GAP, Good Agriculture Practice) ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពផលិតផលកសិកម្ម។
- 4. កសិករគួរចងក្រងជាបណ្តុំ ឬជាសហគមន៍កសិកម្ម សំដៅពង្រឹងសមត្ថភាព និងការអនុវត្តសកម្មភាពអភិបាលកិច្ចល្អ ដើម្បីនិរន្តរភាពសហគមន៍កសិកម្ម ជាពិសេស នៅពេលដែលមិនមានការជួយគាំទ្រពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។
- 5. ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារ ពិសេសទីផ្សារទំនើប កសិករគួរចងក្រងជាសហគមន៍កសិកម្ម និងមានផែនការផលិតអោយបានច្បាស់លាស់ព្រមទាំងគោរពតាមកិច្ចសន្យាផលិតកម្មកសិកម្ម ។
- 6. កសិករគួរមានភាពស្មោះត្រង់ ជាមួយក្រុមហ៊ុនឯកជន ក្នុងការអនុវត្តកិច្ចសន្យា ផលិតកម្មកសិកម្ម។
- 7. សហគមន៍កសិកម្មគួរប្រែក្លាយទៅជាសហគ្រិន និងពង្រឹងភាពដៃគូជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធដូចជាក្រុមហ៊ុនឯកជន និងអង្គការ ដើម្បីទទួលបានការគាំទ្របន្ថែម។
- 8. ជម្រុញការប្រើប្រាស់ថាមពលកកើតឡើងវិញនៅក្នុងខ្សែច្រវ៉ាក់ផលិតកសិកម្ម ដើម្បី កាត់បន្ថយថ្លៃដើមផលិតកម្មកសិកម្ម។

អង្គការកសិករ អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សហការរៀបចំវេទិកាកសិករថ្នាក់ជាតិលើកទី១១

ល.រ	ឈ្មោះជាភាសាខ្មែរ	ល.រ	ឈ្មោះជាភាសាខ្មែរ
១	អង្គការជំនួយព្រះវិហារហ្វាំងឡង់	២០	តំណាងកសិករស្ត្រីឆ្នើម
២	អង្គការជំនួយវិហារដាណឺម៉ាក	២១	អង្គការទស្សនៈពិភពលោកអន្តរជាតិ
៣	អង្គការអាក់សិនអេតកម្ពុជា	២២	អង្គការសហព័ន្ធអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មចម្រុះកម្ពុជា
៤	អង្គការសកម្មភាពដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍	២៣	អង្គការក្រុមទ្រទ្រង់ភូមិ
៥	អង្គការអភិវឌ្ឍន៍សំលេងសហគមន៍	២៤	អង្គការសកម្មភាពដើម្បីសុខុមាលភាពស្ត្រីកម្ពុជា
៦	អង្គការអុកស្វាម	២៥	អង្គការបណ្តុះបណ្តាលសហគមន៍ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍
៧	អង្គការមជ្ឈមណ្ឌលម្លប់់ព្រហ្មវិហារធម៌	២៦	អង្គការជំនួយជនបទ
៨	អង្គការ អភិវឌ្ឍន៍ និងភាពជាដៃគូក្នុងសកម្មភាព	២៧	សមាគមសង្ឃតហធម៌
៩	អង្គការប្រឹក្សាសហគមន៍ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍	២៨	សមាគមកំរោងកង្រី
១០	អង្គការសាមគ្គីពន្លឺថ្មី	២៩	អង្គការអ្នកអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍
១១	សមាគមបណ្តាញកសិករនិងធម្មជាតិ	៣០	អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ និងការការពារបរិស្ថាន
១២	បណ្តាញកសិករ និងទឹក	៣១	អង្គការរចនា
១៣	សហព័ន្ធអង្គការកសិករកម្ពុជាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍	៣២	អង្គការចិត្តធម៌
១៤	អង្គការសហប្រតិបត្តិការដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ	៣៣	សមាគមអភិវឌ្ឍន៍ភូមិ
១៥	អង្គការជីវិតថ្លៃថ្នូរ	៣៤	អង្គការនាគព័ន្ធដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍
១៦	អង្គការសហការដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា	៣៥	អង្គការសង្រ្គោះជនទុរគត និងមនុស្សចាស់
១៧	វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា	៣៦	សមាគមសហព័ន្ធជំរុញសហគ្រាសកសិកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារនៅកម្ពុជា
១៨	សមាគមភាពជាដៃគូដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សនៅជនបទ	៣៧	អង្គការបំប៉នវិជ្ជាជីវៈ អភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងកសិកម្មជនបទ
១៩	អង្គការអ្នកក្សេត្រសាស្ត្រ និងពេទ្យសត្វគ្មានព្រំដែន	៣៨	អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទភាគឦសាន